Teresa Bryg

Powrót

Pełna nazwa szkoły
XVI LO im. Armii Krajowej

Dane zespołu

Nauczyciel – Opiekun - imię i nazwisko
Teresa Bryg

Pierwszy uczeń

Uczeń 1 – imię i nazwisko
Oliwia Uznańska

Drugi uczeń

Uczeń 2 – imię i

nazwisko
Wiktoria Tomala

Trzeci uczeń

Uczeń 3 – imię i nazwisko
Aleksandra Zając

Sylwetka policjanta

Imię i nazwisko policjanta
Władysław Andrzej Nowak

Lata życia
1896 r.- 1940 r.

Opis postaci
Władysław Andrzej Nowak

Funkcjonariusz Komendy Państwowej Policji w Tarnowie. Jeniec obozu w Ostaszkowie, zamordowany przez NKWD w Twerze. Leżący w „Dole Śmierci” w Miednoje.

Władysław Andrzej Nowak syn Michała i Tekli (z domu Wdowskiej), urodził się 16 listopada 1896 roku w Tarnowie Chyszowie. Związek

małżeński z Marią Giebułtowską, córką Stanisława i Anny z domu Bieda, urodzoną 18 września 1895 roku zawarł w Tarnowie 31 października 1926 roku. Od młodych lat służył w wojsku, w armii austriackiej w 16 pułku obrony krajowej. Od 15 kwietnia 1915 roku był w Wagstadtcie na Morawach, następnie w I/10 kompanii marszowej. 18 czerwca 1915 roku wyruszył z Wagstadtu na front rosyjski pod Chmielnem. 27 września 1915 roku został ranny pod Deraźnem na Wołyniu i dostał się do niewoli rosyjskiej. Do 27 lutego 1918 roku przebywał w obozie w Kijowie. Następnie został odesłany do Krakowa, gdzie po przeprowadzeniu formalności rehabilitacyjnych po niewoli rosyjskiej został wcielony do trzeciej kompanii zapasowej w Krakowie w Prądniku Czerwonym. 6 lipca 1918 doku odszedł z 3/41 kompanii marszowej do Karwiny, gdzie 3 sierpnia 1918 roku ruszył na front włoski do Tyrolu (Romano). Po zakończeniu I wojny światowej wrócił do Polski. W czasie odradzania się państwa polskiego 13 grudnia 1918 roku został wcielony ponownie do służby do 16 pułku piechoty w Tarnowie. Po 3-miesięcznym kursie w Szkole Podoficerskiej w Krakowie brał udział w walkach o granice Polski w wojnie przeciw bolszewikom w 1920 roku, m.in. w bitwach pod Równem, Buczaczem i

pod Warszawą. W kolejnych latach ukończył Szkołę Przemysłowo-Handlową w Tarnowie, a następnie 16 sierpnia 1924 roku został przyjęty do służby w Policji Państwowej Komendy PP Kraków Miasto i pracował tam do 1928 roku. Po zawarciu małżeństwa przeniósł się z Krakowa 20 czerwca 1928 roku do Komendy Policji Państwowej w Tarnowie, gdzie pracował do wybuchu wojny. Przed opuszczeniem miasta Tarnowa na parę dni przed wkroczeniem Niemców, rozbroił i aresztował szpiega niemieckiego przebywającego na wojskowym cmentarzu znajdującym się przy ulicy Szpitalnej. Podczas wybuchu II wojny światowej we wrześniu 1939 roku z Policją Tarnowską opuścił Tarnów. Zostawił żonę w ósmym miesiącu ciąży (dziecko zmarło po porodzie) wraz z pięciorgiem dzieci Leopold 3 lata, Cecylia 10 lat, Krystyna 9 lat, Jadwiga 8 lat i Stanisław 7 lat. Na Kresach Wschodnich został aresztowany przez władze sowieckie i osadzony w obozie koncentracyjnym na wyspie Stołbnoj na jeziorze Seliger koło Ostaszkowa. W obozie dla jeńców wojennych w Ostaszkowie figuruje na wykazie nr 037/4 z dnia 20 kwietnia 1940 roku (strona 226, pozycja 1) sporządzonym przez NKWD w Moskwie z poleceniem przekazania (rozstrzelania) do dyspozycji szefa zarządu NKWD Kalinińskiej obłasti

(nr akt 5231). Z powyżej wymienionych dokumentów należy przyjąć, że został zamordowany 20 kwietnia 1940 roku w Twerze i leży w „Dole Śmierci” w Miednoje.
15 sierpnia 1985 roku władze londyńskie odznaczyły Władysława Nowaka Krzyżem Kampanii Wrześniowej, natomiast 22 grudnia 1989 roku Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej uhonorował go pośmiertnie Medalem za Udział w Wojnie Obronnej 1939 roku. 5 października 2017 roku Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński mianował pośmiertnie starszego posterunkowego PP Władysława Nowaka na stopień aspiranta Policji Państwowej. Uroczystość nadania awansu odbyła się 30 kwietnia 2018 roku w Warszawie.

Film o postaci
https://youtu.be/g_D7ZNXcQL4

Wykorzystane źródła

1.Zapisane wspomnienia dzieci Władysława Nowaka, w tym córki Jadwigi Kuczery.
2.Zdjęcia Władysława Nowaka oraz dokumenty związane z Władysławem Nowakiem udostępnione przez córkę Jadwigę Kuczerę.
3.Zdjęcia własne.
4.Muzyka: Camtasia.

Miejsce pamięci

Nazwa miejsca

Cmentarz w Tarnowie Krzyżu

Lokalizacja

Zdjęcia

Nazwa miejsca

Miednoje

Lokalizacja

Zdjęcia

Nazwa miejsca

Kościół p.w.

Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tarnowie

Lokalizacja

Zdjęcia

Dokładny opis miejsc

1. Symboliczny grób Władysława Nowaka znajduje się na założonym w 1928 r. cmentarzu komunalnym w Tarnowie

Krzyżu. Grób został ufundowany przez rodzinę Władysława Nowaka. Na tablicy nagrobnej widnieje zdjęcie Władysława Nowaka w mundurze oraz napis: „Asp. PP Władysław Nowak, Jeniec Ostaszkowa nr 5231, Zamordowany w Twerze IV 1940 r., Spoczywa w Miednoje”, zatem napis odsyła do prawdziwego miejsca wiecznego spoczynku aspiranta PP Władysława Nowaka, miejsca znajdującego się na obcej ziemi, do Miednoje. Na grobie powiewa zawsze biało-czerwona chorągiewka. Grób znajduje się w kwaterze nr 18. Cmentarz otwarty jest od 1 kwietnia do 31 października w godzinach od 7.30 do 22.00, w okresie zimowym czyli od 1 listopada do 31 marca od 7.30 do 19.00

2. Polski Cmentarz Wojenny w Miednoje, to miejsce spoczynku ponad 6300 jeńców obozu specjalnego w Ostaszkowie zamordowanych w 1940 r. w Twerze, wśród nich znajduje się nasz bohater Władysław Nowak. Cmentarz zajmuje obszar ok. 1,7 ha powierzchni i ogrodzony jest metalowym płotem o długości 524 m. Wzdłuż ogrodzenia wykonano aleję o betonowej powierzchni, na której usytuowane są, okalające 25 mogił zbiorowych, tabliczki epitafijne zamordowanych. Każdy ze zmarłych posiada tabliczkę z imieniem, datą urodzenia, miastem pochodzenia, miejscem pracy lub służby w czasie

aresztowania oraz rokiem śmierci – 1940. Mogiły z wysokimi 8-metrowymi krzyżami, obrysowane płytami, znajdują się za ścianą ołtarzową. Zespół ołtarzowy składa się ze stołu ofiarnego, pionowej ściany z nazwiskami zamordowanych policjantów, około 9-metrowego centralnego krzyża i poświęconego w Katedrze Polowej WP podziemnego dzwonu. Na cmentarzu wmurowano dwie tablice upamiętniające obywateli polskich tu spoczywających, ofiary Zbrodni Katyńskiej. Polski Cmentarz Wojenny w Miednoje został wzniesiony z inicjatywy Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa i uroczyście otwarty oraz poświęcony 2 września 2000 r. Cmentarz jest otwarty dla zwiedzających.

3. Symboliczna tablica poświęcona zamordowanym w Twerze policjantom II RP znajduje się w Tarnowie w kościele p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa. Została ona ufundowana w 2002 r. przez Rodzinę Policyjną 1939 R., jak głosi napis – „poświęcona najbliższym”. W jej górnej części znajduje się wizerunek Matki Boskiej Katyńskiej, obok niej słowa „MATKO BOŻA PRZYGARNIJ ICH DO SERCA W NIEBIESKIEJ OJCZYŹNIE”. Nieco niżej widnieje napis „PAMIĘCI POLICJANTÓW II RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ ZAMORDOWANYCH PRZEZ NKWD NA TERENIE ROSJI SOWIECKIEJ W 1940

R. ODDALI ŻYCIE ZA OJCZYZNĘ OSTASZKÓW, TWER, MIEDNOJE”. Na tablicy umieszczono w małych, prostokątnych wypustach- szkatułkach cząstkę muru z miejsca kaźni w Twerze, ziemię i guziki z dołów śmierci w Miednoje. Na tablicy została w sposób symboliczny zapisana historia policjantów- najpierw Ostaszków, czyli więzienie, później Twer- miejsce śmierci, aż do Miednoje- miejsca pochówku. Tablicę można oglądać w godzinach otwarcia kościoła, czyli w każdy dzień. W niedziele i święta od godziny 5.30 do 20.00, w dni powszednie od godziny 6.00 do 18.30. W trakcie trwania nabożeństw można obejrzeć tablicę, nie należy jednak przeszkadzać w modlitwie.

Żywa lekcja historii

Opis przeprowadzonej żywej lekcji historii

Nasza "żywa lekcja historii" składała się z dwóch części.
Część I.- przeznaczona dla uczniów klas trzecich gimnazjów, uczniów klas ósmych szkół podstawowych oraz

uczniów XVI LO im. Armii Krajowej w Tarnowie.
W dniach 28-29 marca 2019 r. w naszej szkole, czyli XVI LO im. Armii Krajowej w Tarnowie odbyły się Dni Otwarte, w których wzięli udział uczniowie klas trzecich gimnazjów oraz klas ósmych szkół podstawowych. W ramach zaprezentowania klasy policyjnej wyeksponowałyśmy nasz udział w konkursie „Policjanci w służbie historii'. W tym celu zorganizowałyśmy w bibliotece szkolnej wystawę ukazującą postać Władysława Nowaka. Odwiedzający nas uczniowie mieli okazję do zapoznania się z osobą naszego bohatera. Na wystawie znalazły się m.in. życiorys Władysława Nowaka sporządzony przez jego dzieci, zdjęcia Władysława Nowaka i jego rodziny oraz dokumenty, które otrzymaliśmy od córki, pani Jadwigi Kuczery. Wśród nich znalazły się: Świadectwo moralności z 1921 r., Potwierdzenie obywatelstwa z 1939 r., pismo potwierdzające otrzymanie Medalu Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości z 1929 r., Świadectwo ukończenia lotnych pięciodniowych Kursów Pożarniczych z 1924 r., Świadectwo Państwowej Odznaki Sportowej z 1937 r., Legitymacja członkowska Stow. Policyjnego Domu Zdrowia, Dyplom z 1938 r. przyznający p. Władysławowi Nowakowi posterunkowemu Policji Państwowej województwa

krakowskiego Brązowy Medal Za Długoletnią Służbę. Prezentując postać, odnosiłyśmy się do życiorysu pana Władysława Nowaka. Wystawę obejrzeli również uczniowie XVI LO, którzy oprowadzali gości w tych dniach po naszej szkole, mieli oni także możliwość zapoznania się z wystawą w innych terminach, ponieważ prezentowana była przez 3 tygodnie. Uczniów spoza naszej szkoły, którzy usłyszeli o Władysławie Nowaku było co najmniej 150-ciu, uczniów XVI LO około 100.

Część II.- przeznaczona dla członków działającego w Tarnowie Stowarzyszenia "Rodzina Policyjna 1939 r." Korzystając z zaproszenia działającego w Tarnowie Stowarzyszenia „Rodzina Policyjna 1939 r.” 4 kwietnia wzięłyśmy udział w spotkaniu tego Stowarzyszenia. Odbyło się ono w budynku Komisariatu Policji Tarnów- Centrum. Na spotkaniu przedstawiłyśmy postać Władysława Nowaka, jego życiorys wzbogacony zdjęciami i dokumentami. Pokazałyśmy również zdjęcia z Ostaszkowa, Tweru i Miednoje, miejsc wpisanych w ostatni etap drogi życiowej naszego bohatera. Pochodziły one z wyjazdu edukacyjnego z II edycji konkursu „Policjanci w służbie historii”. Zdjęcia te wywołały duże emocje wśród zebranych, zarówno członków Stowarzyszenia, jak i nas, ponieważ dzięki nim

mogliśmy wszyscy bardziej namacalnie odnieść się do znanych nam już wydarzeń, osadzić je w konkretnej rzeczywistości, przez co nie stały się one tylko suchymi informacjami i faktami. W spotkaniu wzięło udział 6 członków Stowarzyszenia, wśród nich była córka Władysława Nowaka, pani Jadwiga Kuczera.

Zdjęcia

Pliki